

קונטרס

נסיונות החיים

בו יבאר איך לעבור על כל המצבים בחיי יום
יום, ויכניס תקווה והתחזקות למי שעוברות עליו
צרות ומרירות בחייו.

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון

בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו

הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אניס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, כתובים ומאמרי

חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תוכב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, שֶׁחַיִּים מְלֵאִים נְסִיווֹנוֹת
קָשִׁים וּמְרִים, וְאֵת כָּל אֶחָד מִנְּסִים בְּנְסִיווֹנוֹת
אַחֲרִים, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁמְחַזֵּק מֵעַמֵּד וְאִינוֹ נִשְׁבֵּר.
וְזוֹ גְדֻלַּת בֵּר יִשְׂרָאֵל, שֶׁיִּכּוֹל לְהִתְחַזֵּק וּלְחַזֵּק
אַחֲרִים, עַל אִף שְׁעוֹבְרִים עָלָיו מְרִירוֹת וְעִגְמוֹת
נֶפֶשׁ, צַעַר וְיִסּוּרִים.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תשג)

קונטרס

נסיונות החיים

.א

בני ובנותי היקרים! עליכם לדעת, אשר צריך
בחיים לקבל את הכלל הזה: 'לא כל מה שרוצים —
מקבלים, ולא כל מה שמקבלים — רוצים'. ברגע
שמכניסים בעצמם ידיעה זו, אזי כל החיים הולכים כבר
בצורה אחרת לגמרי; כי על-פי-רוב כל אדם רוצה שיהיה
נעשה כפי רצונו, ויתנהג ויתנהל כחפצו, ואם אין הולך
לו כרצונו, אזי נשבר לגמרי. וזה כלל הצרות
והבלבולים, היסורים והמרירות וההרפתקאות שעוברים
על כל אדם בזה העולם, נסיונות קשים ומרים מאד
מאד, שבני-אדם אינם יכולים להחזיק מעמד ונשברים
לגמרי — היתכן שלא הולך לי כמו שרציתי?! או
היתכן שאינך עושה כפי חפצי ורצוני?! היתכן שאינך
עוזר לי כפי שעלה ברצוני שתעזר לי?! היתכן שאינך

חושב כפי שאני חושב? ! ודבר זה שובר את האדם מאד מאד, עד שעל-פירב חושב שאבד תקוה ומנוס ממנו, ואין לו כבר שום דרך ומוצא איך לצאת מהסבך הזה. ובאמת צריכין לדעת שהחיים מלאים נסיונות קשים ומרים עד מאד, וכל אחד ואחד מנסים אותו בנסיון אחר, וזה סובב על כל יחיד ויחיד; הינו הן עם עצמו והן עם אחרים, שחושב: "הלא רציתי להיות כן וכך, ולבסוף אין זה הולך שאהיה כן, אלא נעשה אחרת כנגד רצוני"; וזה שובר אותו לגמרי. אבל, בני ובנות היקרים, עליכם לדעת, כי הלמוד של רבנו ז"ל הוא למוד של אמונה פשוטה, אמונה ברוחה, שנדע שאנחנו בזה העולם תחת השגחתו יתברך הפרטי פרטית, העולם הזה איננו הפקר, כל מה שמתנהל בזה העולם הוא בכונה עמקה. מה ומי ואימת — זה איננו יודעים, כי אם היינו יודעים, לא הייתה בחירה. עקר הבחירה שאין לנו משג מה עושים אתנו פה, מה רוצים מאתנו. ברגע שאנו קונים את הידיעה הזו, שאין לנו בזה העולם רק הקדוש-ברוך-הוא, ואסור לנו לצאת מגדרי התורה כי הוא זה, כי התורה היא חיינו, התורה היא חכמתו יתברך, התורה היא הדרך המלמדת אותנו איך להתנהג בזה העולם, ואיך לעבר את זה העולם, אזי אנחנו הכי מאשרים. רואים בני-אדם שעוברת עליהם מרירות כזו, שאינם יודעים מה לעשות מרב מרירות ובזיונות, חרופין

וגדופין ושפיכות דמים שסובלים, עד שממש מתפוצצים ונשברים לגמרי, ואינם יודעים לשית עצה לנפשם, עד שנדמה להם שהכל שחור. ומאין בא דבר כזה? כפי מוציאים את הקדוש-ברוך-הוא מהתמונה כלה, כאלו הכל נעשה מעצמו, כאלו הכל טבע גמור, ואינם חיים עם הקדוש-ברוך-הוא. כגון, שאדם חושב, "אולי לא עשיתי כפי שהייתי צריך לעשות, אולי לא התנהגתי כפי שהצרכתי להתנהג, עד שאני נשבר לגמרי, ובא לידי יאוש", רחמנא לצלן. ובאמת אין זה כך, עליכם לדעת, בני ובנותי היקרים, שאנחנו נשמות בגופין בזה העולם, שהקדוש-ברוך-הוא שלחנו לכאן לתפקיד מיוחד, מהו תפקידנו? איננו יודעים, מה שאנו כן יודעים הוא, שצריכים לקיים את תורתו ומצוותיו בתורה, ולחנף את ילדינו על-פי צווי התורה ולמודיה. ואם נהיה חזקים בזה, שנכניס את הקדוש-ברוך-הוא בתוך חיינו הפרטיים, אזי כל החיים ילכו בצורה אחרת לגמרי; כפי ברגע שמחזירים את הקדוש-ברוך-הוא בתוך התמונה, לתוך חיי היום-יום, אזי אין מפחדים מאף אחד, אין נשברים משום ברירה. "אני יודע שאני מלא חסרונות, ועלי למלא חסרונותי, אני לימון, אבל מלימון יכולים לעשות לימונדה, מוסיפים מים וסוכר, ונעשה מזה שתיה ממתקת, קדם היתה כל-כך חמוץ, מר ממות, חשבת כאלו אין לי כבר שום תקווה, כלל וכלל לא! ומה

אֶעֱשֶׂה? אֲנִי שָׂרוּי בְּבַעֲיָה כָּזוֹ, שְׂאִינִי יְכוּל לְצֵאת הַיְמָנָה, אֲנִי טוֹעַם רַק לִימוֹן, וּבְרִגַע שְׂאִינִי מְכַנִּים אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ חַיִּי, הַכּוֹנְסֵתִי מִיָּם וְסֹכֵר לְתוֹךְ הַצָּרָה שְׁלִי, וּמַהֲלִימוֹן נַעֲשֶׂה לִימוֹנָה, הִינוּ שְׂאִינִי מְרַגֵּישׁ, שְׂאִינִי גַם-כֵּן שְׂוֵה לְמִשְׁהוֹ". בְּרִגַע שְׂמְכַנִּים אָדָם יְדִיעָה זֹו בְּתוֹךְ חַיִּיו, אֲזִי כָּל הַנְּסִיוונוֹת הַקְּשִׁים וְהַמְרִים נִתְּהַפְּכִים לוֹ לְמַעֲלוֹת, כָּל הַחֲסָרוֹנוֹת וְהַהֲרָס, שְׂנִדְמָה לוֹ כִּי יֵשׁ אִיזָה חֲרָבָן, נַעֲשֶׂה מְזָה בְּנִין, וּמְמַנִּיעוֹת נַעֲשֶׂה נְעִימוֹת, וְחֵי חַיִּים טוֹבִים וּמְתַקִּים — וְזֶה סוֹבֵב עַל כָּל אֶחָד בְּעֶצְמוֹ.

כְּמוֹ-כֵּן עִם הַיְלָדִים, שְׂסוֹבְלִים עִמָּהֶם סָבַל רַב בְּבֵית, כָּל יֶלֶד, כָּל בֶּן וּבַת הֵם עוֹלָם בְּפָנֵי עֶצְמוֹ, אִין שִׁיךְ לוֹמֵר שְׂכָלָם אוֹתוֹ דְּבַר, כָּל אֶחָד יֵשׁ לוֹ טַבַּע אַחֵר, כְּשֵׁם שְׂיֵשׁ לְכָל אֶחָד צַבַּע אַחֵר וּפְנִיָּם שׂוֹנוֹת, כִּי כְּשֵׁם שְׂאִין פְּרָצוּפִיָּהֶם שְׂוִין זֶה לְזֶה, כִּי אִין דַּעַתָּן שְׂוֵה (תְּנַחֲוּמָא פִּינְחָס); כֵּן עִם כָּל יֶלֶד וְיֶלֶד וְכָל יְלָדָה וְיְלָדָה, אֲשֶׁר הֵם שׂוֹנִים לְגַמְרִי, לֹא הָרִי זֶה כְּהָרִי זֶה. אִם יוֹדְעִים אֶת כָּל זֹאת, שְׂצָרִיכִים לְהַכְנִים אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ הַבֵּית, אֲזִי קַל יוֹתֵר לְדַעַת אִיךְ לְהִתְנַהֵג עִם כָּל בֶּן וּבַת, אִף שֶׁהֵם מְמַרְרִים אֶת הַחַיִּים, וְצוֹעֲקִים וּמְתַפְּרָאִים וְשׂוֹבְרִים וּמוֹצִיאִים מֵהַכְּלִים, הוּא מִתְחִיל לַחֲשֹׁב מַה הֵם רוֹצִים? שְׂמָא כּוֹאֵב לָהֶם מִשְׁהוֹ, אוֹ עוֹבֵר עֲלֵיהֶם מַה שְׂעוֹבֵר, אַחֲרֵת לֹא הָיוּ מִתְחַצְּפִים, עַל-כֵּן לֹא יְכַעֵס

עליהם בחנם. כשאדם מכניס את התורה הקדושה בתוך הבית, אזי מתחזק יותר, ומתעניין בילדיו, ויורד אליהם לידע למה הם זקוקים וחסרים, ונוטל כל אחד ואחד ועוזר לו בנפרד, ונותן לו תשומת לב מרבית, ואז יש לו צורה ותמונה שלמה ובית שלם; כי כאשר הולכים על-פי דרך התורה הקדושה, אשר "דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום" (משלי ג, יז), אם הולכים באהבה ובאחדות, בהבנה שצריכים לעזור לכל ילד — הן הבנים והן הבנות, ולהסביר להם את התורה והמצוות, מה התכלית ובשביל מה באנו לזה העולם, ובדרכי נעם להבהיר כל פרט ופרט מהחיים, אזי נחדר לתוך נפש הילד פנימה, ואט אט נוציא את המרירות, את החמיצות והלימון שיש בכך או בבית, ונעשה מזה לימונדה. כי אם נכניס מים וסוכר, הרי הפך הלימון למשקה ערב לחך.

כן הדבר לגבי הבעל והאשה — האשה והבעל, העולם מלא נסיונות קשים ומרים עד מאד, ואף אחד אינו יודע כיצד להתנהג בזה העולם ומה לעשות והיאך לילך, וברגע שמכניסים את הקדוש-ברוך-הוא לתוך התמונה, אזי הכל משתנה לגמרי; כי הצרות והיסורים, המרירות והבלבולים הם רק מחמת שמוציאים אותו יתברך מתוך התמונה, מתוך החיים הפרטיים, לזאת סובלים סבל רב מאד, אבל אם חיים עמו יתברך,

ומחדיירים בעצמנו אמונה פשוטה, לידע ולהודיע ולהודע, שאין בלעדיו יתברך כלל, והוא יתברך מחיה ומתהוה ומקים את כל הבריאה כלה, ואין אדם נוגע במה שמוכן לחברו ואין מלכות נוגעת במלכות חברתה אפלו כמלא נימא (יומא לח.), ואפלו צפרא קלילא מבלעדי שמיא לא מתצדא (ירושלמי שביעית ט, א); כל דבר פרטי ופרטי פרטי נעשה רק בהשגחתו הפרטית של הקדוש-ברוך-הוא, אזי היינו עוברים על כל הנסיונות הקשים והמרים בזה העולם. כי את היסוד הזה עלינו לחקק היטב היטב בלבנו, שאין לנו רק הקדוש-ברוך-הוא, וברגע שחקקנו בעצמנו יסוד זה, אזי כל מה שאנו צריכים נבקש רק ממנו יתברך, ונחדיר את זאת בין כל מפרנו, הבעל יחדיר באשה והאשה בבעל, כי הבעל יכול להיות אברך כולל ותלמיד חכם, אבל ישנם זמנים בהם גם-כן נתקרר מהאמונה הקדושה, והוא עתה חלש באמונה, כי עובר עליו עכשו משברים רבים לאין ספור, ואינו יודע להתמודד עמם, אזי תפקיד האשה בעת כזו להתחזק ולחזק את בעלה באמונה, לאמצו ולעודדו ולשמחו, ולהכניס בו בטחון חזק, ולאמרו: "בעלי היקר, תדע שעתה מר ומרור לנו, מחמת ששכחנו מהקדוש-ברוך-הוא, הבה ונברח אליו יתברך, ואזי תראה שהכל יתהפך לטובה". כי לאשה יש כחות עצומים לחזק את בעלה, ותכף-ומיד כשהבעל מתחזק, הבית נתהפך לבית

אחר לגמרי. וכן להפוך — כשהאשה במרירות, היות שנפלה בדעתה, ויש לה חלשות וחלישות הדעת, עגמת נפש ודכדוך מאיזה דבר, ונדמה לה שזהו סוף העולם, ואינה שׁוה מאומה, חיב הבעל לחזקה ולעודדה, לשמחה ולאמצה ולהכניס בה את הדעת הזו: "דעי, אשתי היקרה, שהקדוש-ברוך-הוא מנהיג את העולם, ויהיה לנו טוב, החיים אינם שחורים כל-כך כפי שאת חושבת". וזה יסוד בשלום-בית, שהאב יבין את האם והאם תבין את האב, הבעל יבין את אשתו והאשה את בעלה, כי שניהם שתפים, ושניהם מתחזקים ביחד, פעם הבעל נופל בדעתו, ופעם האשה נופלת בדעתה, אבל מחמת ששני שתפים הם, על-בן צריך האחד לחזק את זולתו, ולא לשבר זה את זה בשום פנים ואפן. ואז כששניהם מחזקים, יכולים לטפל כדבעי בילדים, ולחנכם כראוי, הינו שאינם מפים ואינם משפילים אותם, אלא מתענינים בצרכיהם, ונותנים תשומת לב לכל אחד. כי זוהי השקפה יסודית וחשובה ביותר שעלינו להחדיר בנו היטב, ולחקק עמק בלבנו — שעלינו לחיות עם הקדוש-ברוך-הוא, ולידע שהוא יתברך מנהיג את העולם, ואין שום מציאות בלעדיו יתברך, ואנו תלויים ועומדים רק בידיו יתברך, אשר השקפה אמתית זו תתן לנו חזוק ואמץ ושמחת החיים.

ב.

בני ובנותי היקרים! עליכם לדעת, כי "נסיונות החיים" הם נסיונות קשים מאוד מאוד, אין אדם בזה העולם, שלא יעבר עליו איזה צער, איזו צרה, איזו מרירות בכל יום, ואשרי האדם הזוכה לדעת את זאת, כי על-פי-רב אנו רואים שבני-אדם אינם מודעים מה טומנים בתוכם החיים, ונדמה להם כי החיים יהיו תמיד ורודים, ולפתע מתהפך ואין הולך כפי שרצו, אזי חשים שאינם שוים מאומה, ומתחילים להתמרד כביכול נגד הקדוש-ברוך-הוא, רחמנא לצלן, ונכנסים בהם קשיות וספקות ועקמומיות הלב נגדו יתברך, ומתמרדים נגד הוריהם, ומשליכים את האשמה עליהם כאלו הם אשמים בצרותיהם, וכן מתמרדים נגד בני-אדם, וחושבים שהם גרמו לכשלונם. אף אינם יודעים ש"נסיונות החיים" זהו חלק מהחיים, הקדוש-ברוך-הוא מנסה את כל בר ישראל בזה העולם בכל מיני נסיונות קשים ומרים, ועקר גדלת יהודי — שזוכה להחזיק מעמד, ואינו נשבר מכל "נסיונות החיים" שעוברים עליו, אף שפעמים רבות הנסיונות קשים מנשא, עד שאדם חש שאיננו יכול להחזיק מעמד. לזאת, בני ובנותי היקרים! עליכם לדעת, אשר הקדוש-ברוך-הוא מנהיג את העולם בחסד וברחמים, וכל אשר קורה עם

האדם — בין בגשמי ובין ברוחני, הכל בחשבון צדק ממנו יתברך, כי אין הקדוש-ברוך-הוא שולח צער ויסורים לאדם, אלא עם פונה תחלה, והבעיה והצרה הגדולה ביותר שעוברת על בני-אדם, שאינם מסגלים לקלט שזהו חלק מ"נסיונות החיים", שמנסים אותם בעת צרה לראות אל מי יברחו. כי הקדוש-ברוך-הוא אוהב את כל יהודי, ורוצה רק את הטוב של כל אחד, אבל לא כל אחד מסגל להבין את זאת, ובפרט על מי שעברו כבר "נסיונות החיים" בדרך קשה ומרה מאד; כי בעוונותינו הרבים ישנם בני-אדם שעוברים עליהם יסורים מרורים, יסורי תפת, הן מעצמם — שאין הולך להם כפי רצונם, והן מאחרים — שמעיקים ומצערים אותם עד מאד, או ילדים מציקים וממררים את חיהם, או קרובי משפחה, או במקום עבודתם, או מסתם בני אדם היורדים לחיהם, וזה אשר שוברים לגמרי, עד שמגיעים למצבים כאלה, שמגביהים ידים. עליכם לדעת, שכל מה שעובר בזה העולם זהו "נסיונות החיים", שהקדוש-ברוך-הוא מנסה את כל אחד ואחד מעם ישראל לראות למי יפנה בעת צרה, אבל מרב הצרות שעוברות על כל אחד, במקום לרוץ אליו יתברך, במקום לחזור בתשובה, הוא מתחיל להתמרד, וברגע שמתמרד נגדו יתברך, אזי מתחיל לסבל יותר ויותר. לזאת, בני ובנותי היקרים, אם רצונכם להמתיק מכם את

הדינים, אם רצונכם שיקלו עליכם "נסיונות החיים", ותרגישו טעם גן-עדן בזה העולם, חזרו בתשובה שלמה אליו יתברך, תתחילו לדבר אליו יתברך בשפת האם שלכם, ואף שעדין עתה אתם ממרמרים מאד, ומרים חייכם, ואתם חשים כאלו סוף העולם, כי הרבה פעמים עוברים על בני-אדם יסורי תפתי, עד שחושבים שאינם יכולים יותר, אל נא תאמרו דבר זה, אלא דעו שזהו חלק מ"נסיונות החיים", הקדוש-ברוך-הוא מנסה את כל אחד ואחד מאתנו, ומי שזוכה להחזיק יותר מעמד, אם שב בתשובה, הקדוש-ברוך-הוא מגביהו למדרגה הכי עליונה. לזאת כל הצדיקים בזה העולם בטרם הגיעו למדרגתם, עברו נסיונות החיים, נסיונות קשים ומרים מאד. כמו שאומרים חכמינו הקדושים (תנחומא עקב, סימן ג): כל המצטער בתחלתו נח לו בסופו, ואין לה מצטער בתחלתו יותר מאברהם, יצחק ויעקב, שכלם הצטערו בנערוותם ובצעירוותם, הקדוש-ברוך-הוא נסה אותם בנסיונות קשים ומרים, עד שכל העולם כלו עמד עליהם, אבל לא נתקו עצמם ממנו יתברך, ובכל אשר עבר עליהם, לא זזו ממנו יתברך, וכאשר ראה הקדוש-ברוך-הוא את חזק אמונתם, את תמימותם, שמאמינים בו בפשיטות, התגלה אליהם בהתגלות כזו, עד שזכו להיות רגלי פסא המרפכה. ועל זה אומרים חכמינו הקדושים (עין ילקוט איוב תתקח): אם איוב שעבר עליו

נסיונות החיים

רלוז

כל־כף הרבה יסורים ונסיונות קשים ומרים, הִיה מְחִזֵּיק מֵעַמֵּד, וְלֹא הָיָה קוֹרָא תִּגְר נִגְדוּ יִתְבַּרֵּךְ, כְּשֵׁם שְׂאוּמְרִים בְּכָל יוֹם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם, אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, כִּי הָיוּ אוֹמְרִים אֱלֹהֵי אִיּוֹב; אֲבָל אִיּוֹב לֹא הִחֲזִיק מֵעַמֵּד, וּבְרַגַע שָׁבְאוּ עָלָיו "נְסִיוֹנוֹת הַחַיִּים" בַּצּוּרָה הַקָּשָׁה בְּיוֹתֵר — נִפְטְרוּ בְּנָיו, נִשְׂרַף בֵּיתוֹ וְכָל הוֹנוֹ, נִפְטְרָה אִשְׁתּוֹ, וְהוּא בְּעֵצְמוֹ נִעְשָׂה מִצָּרַע, וְהֵחֵל לִקְרֹא תִּגְר נִגְדוּ יִתְבַּרֵּךְ — אֲבָד הַכֹּל. לֹא־כֵן דָּוִד הַמֶּלֶךְ, מֵאֲזוֹ שְׁנוּלַד עָבְרוּ עָלָיו כָּל־כֵּף הַרְבֵּה צָרוֹת וְיִסּוּרִים קָשִׁים וּמְרִים בַּחַיִּים, סָבַל מֵאֲחִיו שִׁגְרָשׁוּהוּ, סָבַל מִחֲמִיו שִׁרְדָּפוּ כָּל יָמָיו, סָבַל מֵאִשְׁתּוֹ שֶׁלְּגִלְגָּה עָלָיו, סָבַל מִיִּלְדָּיו — אֲבִשָׁלוּם וְאֲדוֹנָיָהוּ, מִתָּמָר וְאֲמִנוֹן, סָבַל מִלִּיצָנֵי הַדּוֹר, כְּמוֹ שְׂאִמְרוֹ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עַיֵן פְּנִיחֻמָּא תּוֹלְדוֹת ו'): אֵינן לָךְ דָּוִד שְׁהִיוּ בּוֹ לִיצָנִים כְּדוֹרוֹ שֶׁל דָּוִד, שְׁהִיוּ מִתְלוֹצְצִים מִמֶּנּוּ, וְאֶף־עַל־פִּי־כֵן דָּוִד הַמֶּלֶךְ הִחֲזִיק מֵעַמֵּד וְלֹא נִשְׁבַּר, וְתָמִיד בָּרַח אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְעָבַר אֶת נְסִיוֹנוֹת הַחַיִּים. לְזֹאת זָכָה לְהִיּוֹת רִגְלֵי רְבִיעִית שֶׁל הַמְּרַכְּבָה הָעֲלִיוֹנָה.

מִהִי הַמְּרַכְּבָה הָעֲלִיוֹנָה? אֵלָּא הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא מְנַהֵיג אֶת הָעוֹלָם בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים, בְּצֶדֶק וּבְמִשְׁפָּט, וְלֹא כָּל אֶחָד מִסְּגָל לִקְלֹט מָה זֶה חֶסֶד, מָהוּ רַחֲמִים, מָה זֶה צֶדֶק, מָהוּ מִשְׁפָּט; לְפַעֲמִים בָּא אָדָם אֶל זוּלָתוֹ עִם חֶסֶד, אֲבָל הַזּוּלָת אֵינוֹ מוֹכֵן לָזֶה, כִּי לֹא הֵכִיֵן כָּלִים בְּעִבּוּרוֹ,

אזי החסד מתהפך לגבורה, כי רבוי אור גורם שבירת הכלים, על-ידי רבוי המים אדם נטבע, פי גם את החסד צריכים לדעת איך לקבל. כמו-כן לגבי רחמים, הרבה פעמים כשהולכים עם אדם ברחמנות, הוא מנצל אותך, וככל שאתה מרחם עליו, הוא מנצל אותך יותר, עד שלבסוף בועט בך, גם לו אין כלים לקבל את הרחמים, ואם אין כלים לקבלם, אזי מהפכים את הרחמים לדין קשה. כמו-כן לגבי צדק, כשאדם הולך עם זולתו בצדק, מן הישר ששייב לו צדק, והמציאות מוכיחה שפכל שהולכים עם הזולת בצדק הזולת בועט בו, זה גם בא מחמת שאין לו כלים והדרך איך להתנהג עם הצדק. נמצא, שהצדק גם-כן נתהפך לו לגבורה. וכן לגבי משפט, אם באים אל אדם עם משפטים וגזרות, ואין לאדם כלים לקבל את זאת, אזי מתחיל לבעט בך. ואלו ארבעת רגלי המרפבה, שהקדוש-ברוך-הוא מנהיג בהם את העולם, כי הוא מחיה ומתהוה את כל הבריאה פלה, ודומם, צומח, חי, מדבר, הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, מה שאתם רואים, מה שאתם שומעים ומרגישים, הכל זהו אלקות, אבל אין אדם מסגל לקלט את זאת, לזאת עוברים עליו "נסיונות החיים", נסיונות קשים ומרים, כי הקדוש-ברוך-הוא מנסה את האדם, פעם בא אתו בחסד, פעם ברחמים, פעם בצדק ופעם במשפט, אם אדם מחזיק מעמד, ואינו נשבר משום דבר,

נסיונות החיים

רלט

אָלָא שָׁב בְּתִשְׁבָּה אֱלֹיו יִתְבַּרְךָ, וּמִתְחִיל לְדַבֵּר אֱלֹיו,
מִבְּקֵשׁ מֵאֲתוֹ יִתְבַּרְךָ כָּל אֲשֶׁר צָרִיךְ, אַזִּי זֹכָה לְהִתְבַּטֵּל
לְפָנָיו יִתְבַּרְךָ, וְנַעֲשֶׂה כִּסָּא לְשְׂכִינַת עֵזוֹ יִתְבַּרְךָ; הֵינּוּ
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שׁוֹכֵן בּוֹ, כִּי כָּל מָה שְׂאָדָם זֹכָה
לְבַטֵּל אֶת עֲצָמוֹ יוֹתֵר אֱלֹיו יִתְבַּרְךָ, וְאֶפְלוֹ שְׁעוֹבְרִים עָלָיו
יְסוּרִים קָשִׁים וּמָרִים, הֵן מֵעֲצָמוֹ, הֵן מֵהִלְדִּים, הֵן
מִשְׂכָּנִים, מִקְרוֹבִים, מִרְחוּקִים וּמִיִּדִים, הוּא מִחֲזִיק
מֵעַמָּד וְאֵינוֹ נִשְׁפָּר, אֵף שֶׁקִּשָּׂה לוֹ עַד מָאֵד; כִּי פְעָמִים
רַבּוֹת הַנְּסִיווֹת כָּל-כָּף קָשִׁים, עַד שְׂאִין בְּכַח הָאָדָם
לְסַבָּלָם, וְצוּעֵק וּמִגְבִּיָּה יָדָיו מִחֲמַת כָּאֵב, שְׂאֵינוֹ יָכוֹל
לְהַמְשִׁיךְ יוֹתֵר, עִם כָּל זֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים, בְּשַׁעֲה
שְׁעוֹבְרִים עֲלֵיכֶם יְסוּרִים קָשִׁים וּמָרִים, וְאֵינְכֶם יָכוֹלִים
לְהִתְמוֹדֵד עִם הַחַיִּים, בּוֹ בְּרַגַּע שְׂאֲתֶם חָשִׁים שְׂזָהוּ סוּף
חַיִּיכֶם, תִּזְכְּרוּ שֶׁהַכֹּל "נְסִיווֹת הַחַיִּים", שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא מְנַסֶּה אֶתְכֶם וְרוֹצֵה לְרֹאוֹת אֶל מִי תִפְּנוּ בְּעַת צָרָה.
וְזָהוּ שְׂאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְרוּשָׁלַיִם בְּרִכּוֹת ט, א): אִם
בָּאָה צָרָה לְאָדָם, לֹא יִצּוּחַ לֹא לְמִיכָאֵל וְלֹא לְגַבְרִיאֵל,
אֲלֹא לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֲצָמוֹ; לֹא מִבְּעֵיֶא שְׂאֲסוּר
לָבֵא אֶל בֶּן אָדָם וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ טוֹבָה, שְׂהָרִי לֹא יַעֲשֶׂה
לָךְ טוֹבָה, אֲלֹא אֶפְלוֹ מִלְּאֲכִי מַעֲלָה — מִיכָאֵל וּגַבְרִיאֵל,
גַּם-כֵּן לֹא יַעֲזֹרוּךָ, כִּי רַק הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזָרְךָ. אִם
אָדָם מִחֲדִיר אֶת זֹאת בְּתוֹךְ לְבוֹ, וְיִודַע שֶׁשׂוֹעֲתוֹ תְּלוּיָה
רַק בְּיָדָיו יִתְבַּרְךָ, וּמְרַגֵּיל עֲצָמוֹ לְדַבֵּר אֱלֹיו יִתְבַּרְךָ בְּשִׁפְת

האם שלו, אף שבתחלה בא לו קשה מאד, כי מרב
הצרות והיסורים, האדם מתמרמר ומתמרד נגדו יתברך,
ושואל קשיות עליו יתברך: למה בא לי דבר כזה?!
למה הגיע לי בכה?! אשר ה'למה' היא הקלפה
המסתירה ומעלימה אלקות, אם אדם מבטל שכלו,
ויודע שישנם הרבה דברים שאינו מבין, ואלו הנסיונות
שמונסיים אותו, ומתגבר על הכל, ואומר: רבוננו של
עולם, אין אכפת לי כלום, אני אוהב אותך ורוצה לשוב
בתשובה; בו ברגע שאומר זאת, ממתיק מעצמו את כל
הדינים, ועובד אותו יתברך בהארה כזו, שאין לתאר
ולשער.

לזאת, בני ובנותי היקרים! ראו להתחזק בכל מיני
אפנים שבעולם, ואפלו אם צרים ומרים לכם החיים,
ועוברים עליכם "נסיונות החיים" באפן הקשה ביותר
— אל תתיאשו, כי עתה הוא הזמן שאתם יכולים לפעל
ישועה, כי בו ברגע שעוברים על האדם נסיונות קשים
ומרים, ונדמה לו שאינו יכול יותר, ובא לפניו יתברך
בתמימות ובפשיטות, ומדבר בשפת האם שלו, אינכם
יכולים לתאר ולשער את גדל הזכות הזו, את גדל
השעשוע שגורם לו יתברך בשעה שרץ אליו. ובפרט
בשעה שיש לאדם צרות ויסורים, ובורח אליו יתברך,
שום מלאך ושום שרף אינם יכולים לעלות מעלה מעלה

בעולמות העליונים, ולהראות דברים כאלו, רק בר ישראל. וזהו שבח בר ישראל יותר ממלאכים, שבשעה שעוברים עליהם צרות ויסורים קשים ומרים, אינם מתיאשים אלא בורחים אליו יתברך. לזאת, בני ובנותי היקרים, אל תתיאשו אפלו שעוברים עליכם נסיונות החיים קשים ומרים, תזכרו שהקדוש-ברוך-הוא אוהבכם, ורק רוצה שתפתחו את הפה ותדברו אליו, ותבקשו ממנו כל צרככם, ואף שתאמרו, שבקשתם והתחננתם ולא נושעתם, אין כדבר הזה, כל פעם שאדם מבקש ממנו יתברך, בונה לו כלי, ויכול לקבל בו את החסד — להפכו לטוב, את הרחמים לטוב, את הצדק והמשפט לטוב; כי כל מה שאדם מבקש יותר את הקדוש-ברוך-הוא, מהתפלות בונה כלים, והכלים הם הטוב, שמתחיל להרגיש את הטוב בחיים, עד שאפלו עוברים עליו "נסיונות החיים" במצבים הכי קשים, אינו נשבר, אלא בורח אליו יתברך, גם הוא נעשה חלק מהמרכבה העליונה, והקדוש-ברוך-הוא מאיר עליו ישועות ורואה נסים נגלים, אשרי לו!

ג.

בני ובנותי היקרים! עליכם לדעת, כי המחשבות הרעות הבאות לאדם הן מחמת חטאיו; כי באמת

הקדוש-ברוך-הוא מְחִיָּה וּמְהוּיָה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר זֶה אֱלֻקוֹת, לָמָּה אָדָם אֵינוֹ זוֹכֵה לְהַרְגִישׁוֹ יְתֻבְרָךְ, עַד שְׁעוֹבְרִים עָלָיו נְסִיווֹת הַחַיִּים? כְּתוּב בְּזֹהָר (פִּינְחָס רנב), שֵׁשׁ עֲנָנִים הַמְּכַסִּים עַל עֵינַיִן, עַל עֵינַי הַשָּׁכֵל! אוֹמֵר עַל זֶה רַבְנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִמָּן ב'): כְּשֶׁאָדָם פּוֹגֵם בַּבְּרִית, בָּאוֹת לוֹ מַחְשְׁבוֹת זָרוֹת, וּבְמִקּוֹם לְחַשֵּׁב מִמֶּנּוּ יְתֻבְרָךְ, הוּא מִתְחִיל לְחַשֵּׁב בְּשִׁטּוֹת, עַד שֶׁקָּשָׁה לוֹ לְהִתְפַּלֵּל לְפָנָיו יְתֻבְרָךְ, כִּי אִם הָיָה חוֹשֵׁב מִמֶּנּוּ יְתֻבְרָךְ, אֲזִי בְּנֶקֶל הָיָה יָכוֹל לְהִתְפַּלֵּל לְפָנָיו, אֲבָל בְּרַגַע שֶׁנִּעְלַם וְנִסְתָּר מִמֶּנּוּ אוֹרוֹ יְתֻבְרָךְ, עַל-יְדֵי-זֶה קָשָׁה לוֹ מְאֹד לְשַׁפֵּךְ שֵׁיחַ וּתְפִלָּה. לְזֹאת בְּעֵת הַגְּאֻלָּה נֶאֱמַר (יִשְׁעְיָה נב, ח): "כִּי עַיִן בְּעַיִן יִרְאוּ בְּשׁוֹב הַיָּיִ"ה צִיּוֹן", שֶׁיִּתְגַּלֶּה אוֹרוֹ יְתֻבְרָךְ, וְאִזּוֹ יִסְתַּלְקוּ הָעֲנָנִים הַמְּכַסִּים עַל עֵינַיִן, כָּל הַמַּחְשְׁבוֹת הַזָּרוֹת תִּעְלַמְנָה. לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים, אִם עוֹבְרוֹת עֲלֵיכֶם מַחְשְׁבוֹת זָרוֹת, תִּדְעוּ כִּי זֶה מַחְמַת חַטָּאֵיכֶם וְנְסִיווֹת הַחַיִּים הָעוֹבְרִים עֲלֵיכֶם, אֲשֶׁר מְעַלִּימִים וּמְסַתִּירִים מִכֶּם אֶת הַבוֹרָא יְתֻבְרָךְ שְׁמוֹ; כִּי בְּאֵמַת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא פֶה, וְלָמָּה אָדָם אֵינוֹ מַרְגִּישׁוֹ יְתֻבְרָךְ וְרוֹאֶה רַק שְׁחוֹר?! הַכֹּל בָּא רַק מִנְּסִיווֹת הַחַיִּים, שֶׁמְנַסִּים אֶת הָאָדָם לִידַע אֵל מִי יִבְרַח בְּעֵת צָרָתוֹ. וּמַהִי הַצָּרָה הַגְּדוֹלָה בְּיֹתֵר לָאָדָם? שֶׁבְּמִקּוֹם לְחַשֵּׁב מִהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, בְּמִקּוֹם לְהִסְתַּכֵּל עַל עֲצָמוֹ וְלִרְאוֹת — מִי מְחִיָּה אוֹתִי? מִי מְקַיֵּם אוֹתִי?

נסיונות החיים

רמג

מי מאכיל ומשקה אותי? מי נופח בי רוח חיים?! מחו
מהרהר בכל מיני דמיונות: "אני צריך להתיגע", "אני
צריך לקבל שם ותאר", "עלי לקבל כבוד הרבה", וכן
הלאה וכדומה. ואם אינו מקבל את אשר צפה לו, אזי
נשבר ומתאכזב, אשר כל אלו הן מחשבות רעות וזרות,
והן הן "נסיונות החיים", שמדמה האדם דמיונות כאלו
הצלחתו תלויה בפלוני או באלמוני, במקום זה או אחר,
בשעה שהכל מחשבות זרות הבאות מחטאי האדם,
שחטא בפגם הברית. ברגע שאדם מתחזק באמונה
פשוטה, שהכל ממנו יתברך, בו ברגע מסתלקים כל
העננים וכל המחשבות הזרות, ומתחיל לדבר אליו
יתברך. ואם תשאלו: היכן מתחילים? "הלא אני כבר
נשקעתי במחשבות זרות, בנסיונות החיים, וכבר באתי
להתפלל אל הקדוש-ברוך-הוא, ולפתע פתאם באמצע
התפלה נכנסות לי מחשבות זרות, וקשה לי מאוד
להתרכז ולהתפלל לפניו יתברך, אני מתפלל ונשבר, כי
נדמה לי שאין צריכים אותי, נדמה לי שאני מדבר אל
הקיר ואין שומעים אותי"; אשר כל אלו הן מחשבות
זרות. כי אם אדם היה יודע שהקדוש-ברוך-הוא נמצא
פה, ושומע תפלת כל פה, אזי היה תמיד מתפלל אליו.
אך אלו נסיונות החיים, שעוברים על כל אחד, שאינו
יודע מהיכן להתחיל, מחד גיסא הוא מלא מחשבות
רעות, כי חטא בפגם הברית, עד שנעלם ממנו אלקות,

ומאיִדךָ גִּיסָא, בּוֹעַר לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרְךָ. וּמַצֵּד אֶחָד
 כְּשֶׁמְדַבֵּר אֶל יוֹצְרוֹ — נִשְׁבֵּר יוֹתֵר, וּמַצֵּד שְׁנַי בּוֹעַר אֶל
 קוֹנוֹ לָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה, וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ אֵיךְ. וְכֵן סוֹבֵב סְבִיב
 סְבִיב, וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ הֵיכָן הֵהֱתַחְלָה. אִם־כֵּן הֵהֱתַחְלָה —
 לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרְךָ בְּתַמִּימוֹת וּבְכַשִּׁיטוֹת, וּלְבַקְשׁוֹ יִתְבַּרְךָ,
 שְׁיִסִּיר מִמֶּנּוּ אֶת הַמְּחַשְׁבוֹת הַזְּרוֹת, וְיִתֵּן לוֹ כַּח לַעֲבֹר אֶת
 "נְסִיוֹנוֹת הַחַיִּים", וּכְשֶׁמֵתְפַלֵּל עַל כֶּךָ וְאוֹמֵר: "רְבוּנוֹ שֶׁל
 עוֹלָם, תּוֹרִיד מִמֶּנִּי אֶת הַמְּחַשְׁבוֹת הַזְּרוֹת", אַזִּי יִפְטֹר מִכָּל
 הַדְּמִיוֹנוֹת, וְיַעֲבֹר עַל "נְסִיוֹנוֹת הַחַיִּים". לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי
 הַיְקָרִים! רְאוּ לְהִתְחַזֵּק בְּכָל הַמַּצְבִּים שְׁעוֹבְרִים עֲלֵיכֶם,
 וְכֵן רְאוּ לְחַזֵּק אֶת אַחֲרִים, אֲשֶׁר אֵין עוֹד מְצוּהָ יוֹתֵר
 גְּדוֹלָה מִזֶּה, כִּי בְּשַׁעַה שְׁאֲדָם מְחַזֵּק אַחֲרִים, הָרִי בְּאוֹתוֹ
 רְגַע הוּא מְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ, כִּי עַל־יָדֵי שְׁמֵדְבָרִים עִם
 הַזּוּלָת נַעֲשֶׂה אוֹר יִשָּׂר וְאוֹר חוֹזֵר, כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ
 ו"ל (לקוטי־מוהב"ז, חֵלֶק א', סִימָן קפד); וְלִכֵּן אֲשֶׁרֵי מִי שְׁמַחֲזֵק
 אֶת אַחֲרִים תָּמִיד, וְעַל־יָדֵי־זֶה גַם הוּא יִהְיֶה מְחַזֵּק תָּמִיד,
 וְיִנְצֵל מִ"נְסִיוֹנוֹת הַחַיִּים", אֲשֶׁר הֵם נְסִיוֹנוֹת קָשִׁים וּמְרִים
 עַד מְאֹד, כִּי עוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד, כָּל־כֶּף הַרְבֵּה צְרוֹת
 וְיִסוּרִים וּמְרִירוֹת, עַד שְׁנַדְמָה לוֹ הַרְבֵּה פְּעָמִים, כִּי הִנֵּה
 הַגִּיעַ הַסּוּף וּכְאֵלוֹ הַכֹּל שָׁחֹר וְחָשָׁךְ, אֲבָל בְּזֶה שְׁמַחֲזֵק
 עַצְמוֹ וּמְחַזֵּק אַחֲרִים, מִתְחִיל לְהֵאִיר עָלָיו אוֹרוֹ יִתְבַּרְךָ
 בְּגִלּוֹי נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד, עַד שֶׁכִּכְּר אֵינוֹ רוֹצֶה שׁוּם דְּבָר,
 רַק אֶת אֲמִתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, אֲשֶׁרֵי לוֹ!